

274.

UJ KELET

ORSZÁG-POLITIKAI-NAPILAP

Take Jonescu

Take Jonescu lemondott. A béke-kormány kabaléban ez az első igazán komoly válság, de ebben a percben egész mélyességében és egész terjedelmében még ezt sem ismerhetjük. A lemondott külügyminiszter nem csak diplomata, de pártvezér is és emellett fogva a részleges kormányválságot maga a parlament is megérezheti. A politikai pártok sziklatömbjei csak addig nem vetik ki magukból a mély-ségükben nyugtalankodó erőket, amíg súlyos egyéniség áll a csúcson, amely a forrongó szenvedélyeket lefojtja és az emberhegyet nagy erejével mozdulatlanba rögzíti. Ha a csúcstről leszáll, könnyen megesik, hogy a hegy is megindul. Az már egészen kétségtelen, hogy Take Jonescu nem csak a kormányt, de a parlamentet is kényszeríti az erők át-csoportosítására, mert abban a percben, mikor kilépett a kormányból, a kormány többségéből a demokratapártot is kimeresztette.

A válságnak ez a része azonban kevésbé jelentőséges, mint a másik, amely a külpolitikát érinti. Azt az erőt, amely a demokratapárttal a többségből kiápad, mással pótolhatja a kormány. Averscu tényleg tárgyal is már a parlament progresszív árnnyalátával és nem lehetetlen, hogy azal megegyezze re is juthat. Lászcsonym azert az a belső változást sem lehet, már a szimpomatikus jelentősége miatt sem. Take Jonescu nem mint pártvezér, hanem mint külügyminiszter játszott nagy szerepet a román állam politikájában. Ez a szereplése még nem forrhatott ki a hivatalos aktákból és még nem forrhatott bele a történelembe, de mert történelmi időkre esik, hát mindenesetre a történelmi idők jegye van a működésén. Az ő szempontjából ez azért jó, mert kitartóbb emlékezést biztosított tevékenységének, de rossz is, mert szigorubb megítélést provokál.

Ismerjük az érdemeit és ismerjük a tévedéseit is. Az érdemei nem olyanok, amelyek egy miniszteri szék eltölödésével az emlékezetből is kitörlődnek, viszont a tévedései nem marólk valók a bukását nem ezek idézhetik elő, mert hiszen most bukott meg és nem akkor, mikor első tévedését elkövette. És éppen ebben van a részleges kormányválság szimpomatikus jelentősége. Barneennyire is egy csoportra köti a külpolitikát és a belpolitikát az állam érdeke, mégis ritkán fordul elő, hogy belső politikai erupciók vessenek ki székéből egy külügyminisztert. A külügyminiszterek a maguk politikája miatt buknak, vagy maradnak. Take Jonescu azonban, amennyiben helyesen ítéljük meg a helyzetet, nem azért mondott le, mert a külpolitika kérdéseiben támadtak differenciák közte és a kormány elötte kötött, hanem azért, mert a belpolitika kérdéseiben támasztott olyan követeléseket, amelyeket a miniszterelnök teljesíteni nem tudott, vagy nem akart.

A válság még nem oldódott meg, de holnapra talán már meg lesz oldva. Nem tudjuk még, ki lesz Take Jonescu utódja, de valószínű, hogy akárki követi is állásában, csak az állását fogja elvállalni, a politikáját nem, egész terjedelmében bizonyosan nem. Mert, hogy ezt megtéhesse, nem csak Take Jonescu egész energiájára és minden képességeire volna szüksége, de érzelmi világának egész komplexumára is. At kellene vennie elődjétől annak minden szimpatiáját és minden ellenszenvét, amely munkáját irányította.

Mert Take Jonescu ama diplomaták kö-

zül való, akik ugyan sokat tudnak, de tudásukat sokszor alárendelik a szimpátiáknak. Ez az energikus, előrelátó és erős elméjű diplomata is kettős politikát csinált. Azokkal szemben, akiket nem szeretett, hajthatatlanul energikus volt. Kérelmetlen logika jellemezte ez irányú politikáját és ez aztán olyan is volt, mint minden politika, amely kérelmetlen. Oroszországgal szemben tanusított ridegsége bármennyire is alkalmas volt arra, hogy állandósítsen olyan állapotot, amely megfelelt a békeszerződések szellemének, következményeiben mégis szerencsétlennak mondható, mert nemcsak a jogállapotot állandósította, de a békénkívüli állapotot is, ami állandó teher-szalporítással fenyegette az országot. A szimpátiája viszont megszilárdította azt a szövetségi politikát, amely legközelebb állt a nemzet tradíciójához, de legtávolabb a gazdasági érdekektől, amelyek nem a tradíciókban, hanem a világgia kényszerűségeiben gyökereznek. Ez a politika megvesztegetően rokonszenves volt, de nem tulságosan gyakorlatias és maga után vont a lei sorsával erősen összeforrt gazdasági élet hanyatlását.

Take Jonescu távozása természetesen új orientálódást jelent a külügyi politikában. Az érzelmi politika helyébe csak a gyakorlati politika jöhet, olyan politika, amely követni fogja Take Jonescu törekvéseit abban az irányban, ahol a szövetségesekhez való viszonyunk meg-erősödést remélhet, de eltér tőle azokon a pontokon, ahol a belső konszolidáció érdekei több önzést követelnek.

Irányváltozás előtt a román külpolitika

Lemondott a külügyminiszter, felbomlott a kormányzó blokk — A miniszterelnök Marghilomannak ajánlotta fel a külügyminiszteri tárcát — Take Jonescu és Maniu semleges kormányt várnak — A király még nem döntött

— Az Új Kelet tudósítójától —

Take Jonescu külügyminiszter lemondása mára befejezett tényé vált és vele az ország-kormány is kétségteendő súlyos válságba jutott. Averscu miniszterelnök vasárnap délelőn kinnállgatáson jelent meg a bírósághoz, ut órákor pedig Take Jonescut fogadta az uralkodó. Este hét órától tizenkettőig Averscu és Take Jonescu tanácskoztak, de a megbeszélések nem vezettek eredményre. Hatfőn reggel a külügyminiszter és Misu Antonescu igazságügyminiszter irásban benyújtották lemondásukat a miniszterelnöknek. Az a hír, mintha Titulescu is lemondott volna, nem felel meg a valóságnak. A külügyminiszter lemondása következtében összeült minisztertanácsban Titulescu pénzügyminiszter is megjelent.

A két miniszter lemondóle-velét Averscu még a tegnapi nap folyamán a király elé terjesztette.

Elterjedt hírek szerint a két miniszter távozását az uralkodó tudomásul vette és megbizta Averscu tábornokot, hogy a megüresedett két tárcá hatótléséről gondoskodjék.

Averscu srintkezésbe is lépett Marghilomannal, a konzervatív-progresszista párt vezérével és formálisan felajánlotta neki a külügyminiszteri tárcát. Take Jonescu távozása ugyanis nem egyszerű személyi változást jelent a kormányban. Lemondása a kormányzó-blokk szétomlását vonja maga után, a vezetése alatt álló demokrata párt ellenzékbe megy és valószínűleg új csoportosulásban fog résztvenni.

A Take-párt leválása

a kormányzó többségről nem jelenti a parlament erők lényeges eltölödését, a neppárt egymaga is abszolút többséget alkot. Tekintettel azonban arra, hogy a neppárt egysége is problematikus, Averscu jónak látja helyzetet a parlamenten belül is biztosabb alapokra tekinteni. Ettől eltekintve köztudomásu, hogy a király egyre sürgeti egy szélesebb

párt-koalíció

megteremtését és a kormánynak ebben az értelemben való átszervezését. Tudják azonban azt is, hogy az uralkodó egy pillanatra sem ejtette el a népszerű Averscu tábornok személyet, akinek érdemeit az utolsó két év

konzolidációs munkájában mindig elismerte. A miniszterelnök minden igyekezete tenát odairányul, hogy Take Jonescu pártja helyett Marghiloman csoportját nyerje meg és ezért a konzervatív-progressziveknek három miniszteri tárcát ajánlott fel. Ilyenformán

Marghiloman lenne a kül-ügyminiszter

és helyet nyerne a kormányban Arion és Matei Cantacuzino is. Utóbbit az igazságügyminiszter utódai emlegetik. A konzervatív párt végrehajtó bizottsága tegnap hosszabb ülést tartott és felfelendték táviratilag Matei Cantacuzinot és Flondort, akik holnap már a fővárosba érkeznek. Hogy a konzervatív-progresszivek mit határoztak, még nem tudni. Azt a hírt, mintha Marghiloman a neki felajánlott külügyminiszteri tárcát visszautasította volna, nem erősítették meg. Marghilomanék részvétele a kormányban

Románia új politikai orientálódásai jelentése.

Az imperialista és kifejezetten franciabarát Take Jonescuvall szemben, Marghiloman a pacifista és Anglia irányában orientálódó román külpolitikát képviseli. Akik ismerik Marghiloman szilárd jellemét és elvhűségét, meg vannak róla győződve, hogy csak abban az esetben vállalja a külügyminiszterséget, ha az ország külpolitikájának irányításában teljesen szabad kezet nyer. Kérdéses azonban, hogy Averscu, aki eddig Take Jonescu politikáját követte, exponálhatja-e magát Marghiloman valoban ellentétes felfogása mellett. Ha a tárgyalások nem vezetnek eredményre és Marghiloman a felajánlott tárcát visszautasítja, az szigorúlag arra vezethető vissza, hogy Averscu nem hajlandó hirtelen külpolitikai irányváltást bevezetni.

Tárgyal azonban a kormány Goga Octavian utjan a nemzeti párttal is és mai távirataink arról szólnak, hogy bizonyos közeledés már be is állott.

Maniu Gyula Bukarestbe érkezett

és valószínű, hogy a párt magatartása rövidesen tisztázódik. Bár Maniuk eddig határozatlan a kormány ellen foglaltak állást és a parlamentbe semmi körülmények között sem vol-

V. évf. 278 sz.
 kereskedés
 p-u. szolg
 héber tanköny-
 nai képeslapok és
 tékban kaphatók.
 gyár R.-T.
 van. Külföld-
 munkásaival
 éie kötöttáru-
 ú minőségben
 szolt üvegárukat,
 nnal szállítunk
 ISTVÉSEK
 SVAR.
 chenyi-tér) 39.
 EN-DETAIL!
 LAZAR
 ás i vállalat
 örösmarth) 2
 rgalom a külföld
 ából és irányába
 atarállomáson
 szalámi
 t hideg felvágottak
 1285
 alámgyár R.T.-nál
 (tca) 8. szám alatt
 postán, utánvét
 tosan eszközünk
 WINGYEN!
 WEINSTOCK
 nyukat
 zálit
 yár.t.
 kereskedés
 zsvár
 agran
 inden jobb
 kaphatók.
 elet:
 n-Mare
 Varnsdorf
 nk udvar

tak hajlandók visszatérni, most olyan hangokat is hallani a nemzeti párt körében, hogy a következetesség nem elengedhetetlen feltétele a politikában.

Azt hiszik, hogy amennyiben egy semleges kormány lehetősége nyilvánvalóvá válik, az erdélyiek hajlandók abban részt venni.

A Take-párt biztosra teszi Averescu bukását

Take Jonescu pártjában ezzel szemben kétségtelennek tartják, hogy az Averescu-kormány már csak ideig-óráig tarthatja magát. A legnagyobb határozottsággal állítják, hogy két napon belül nem csak kormányváltás, de alapos rendszerváltozás is bekövetkezik. G. Filipescu, akinek Take Jonescuvall való összeköttetése közismert, tegnap este a Capsában tizezer leire fogadást kötött, hogy három nap múlva, tehát szerdán Averescu már nem lesz miniszterelnök.

Az „Epoca” a külügyminiszter lemondása alkalmából különkiadást bocsátott ki és valószínűleg tartja, hogy a külügyminiszter lemondása az egész kormány bukását vonja maga után. Take Jonescu a tegnapi kihallgatáson közölte a királlyal, hogy az új kormány elnökségét csak úgy vállalhatja, ha felhatalmazást kap.

a parlament feloszlatására.

Valószínűnek tartják, hogy a lemondott külügyminiszter megbízást nyert az új kormány megalakítására, amely esetben mindenekelőtt a jelenlegi parlamentben fog igyekezni többséget szerezni. Take Jonescu hívei biztosra veszik, hogy vezérük vállalkozása sikerrel fog járni. Akár sikerül a mai parlamentben többséget szereznie, akár új választások lefolytatása után jut többséghez, Take Jonescu mindenképpen

radikális rendszerváltozást akar provokeálni.

A parasztpárt körében úgy tudják, hogy ez a rendszerváltozás a belpolitikában jobb felé való eltérést jelent. Ezt abból következtetik, hogy a liberálisok meleg rokonszenvvel kísérik Take Jonescu akcióját és egyes liberális vezetők kijelentették, hogy a liberális párt hajlandó az új alakulásban részt venni és azt is tudni vélik, hogy ebben az irányban már tárgyalások is vannak folyamatban. Hogy Take Jonescu valóban tárgyal-e Bratinanékával, nem lehet meg tudni, de egyik táviratunk jelenti, hogy tegnap délután Take Jonescu hosszasan tárgyalt Maniu Gyulával. Amennyiben semleges kormány kinevezésére kerül sor, valószínű, hogy

az új kormány Take Jonescu és Maniu híveiből kerül ki.

Maniu különben Jorgával is hosszabb megbeszélést folytatott és ha Take Jonescut a király valóban kormányalakításra bízza meg, úgy Jorga ebben a kormányban föltétlenül részt vesz.

Eddig tehát csak annyit tudunk bizonyosan, hogy a külügyminiszter és az igazságügyminiszter lemondott és a király még nem döntött. A belpolitikai válság messze kiszélesedett, a megoldás most már csak végleges lehet.

A törvényhozó testületek közben folytatják munkájukat. A kormány ezzel is dokumentálni akarja, hogy a hatatom még az ő kezében van és hogy alkotmányos parlamenti többség áll a háta mögött.

A kamarában és a szenátusban folytatják és hétfőn befejezték a felirati vitát. A vita folyamán Popescu Lázár a szenátusban azt ajánlotta, hogy a kormánypárt fuzionáljon a parasztpárttal, mert így az új demokratikus kormány biztosíthatja az ország végleges konszolidálását. A kamarában megkezdték a választójogi törvényjavaslat tárgyalását is.

Megalakult a kolozsvári mezejog hitközség Chevra Kadisa.

A kolozsvári (congr.) izr. hitközség legutóbb tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy tagjai számára a temetkezési, kegyeleti és jótékonyági ügyek vezetésére külön szentegyletet (Chevra Kadisa) létesít. Vasárnap délelőtt a tagok nagy számának jelenlétében tartotta meg a Szent Egylet alakuló gyűlését Pintér Bertalan elnöklése alatt. Az alakuló gyűlés kisebb módosításokkal egész terjedelmében elfogadta a dr. Eisler Matyás főrabbi által elkészített alapszabálytervezetet és megalakította az egylet vezetésére hivatott tisztikart. Az előjárósági tagjai a következőket választották meg: Pintér Bertalan elnök, Molnár Jakab és Neuberger Zsigmond alelnökök, Somogyi Miksa, Berger József, Goldenberg Béla és Berger Dezső gondnokok, Flohr József titkár, Ábrahám Sándor pénztárnok, Gergely Dezső és Szones Károly ellenőrök, Antal Ernő gazda, dr. Spitzer József ügyész. A választmány tagjai lettek: Bernát Mór, Balassa Henrik, Boschan Géza, Deutsch Ferenc, Grosz Frigyes, Grünfeld Lajos, Havas Lázár, Hunwald Gyula, Katz Sámuel, Fenyő Hermann, Gyárfás Dezső, Katz Ignác, Kirschner Jakab, Eisler Mór, Engelmann Hermann, Friedman Jenő, Radó Vilmos, Rónai István, Reich Mór, Mautner Samu, Szántó Miklós, Székely Vilmos, Rosenfeld Sámuel és Zador Benő.

Adóinkét. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara mához egy hétre adóinkét rendez, amelyen főleg a vagyonadóbecslések igazságtalanságaival fognak foglalkozni. Az ankétre az összes érdekelteket meghívják.

Az arab intelligencia a pánszemita mozgalomért

Egy arab diák levele a Zsidó Szemléhez

— Az Új Kelet tudósítójától —

Budapest, december 10. Strausz Adolf egyetemi tanár a közelmúlt napokban cikket írt a Budapesti megjelenő cionista testvérilapunk, a „Zsidó Szemle” hasábjain. Cikksében a cionista politika mai irányelveit tette bírálat tárgyává és hosszabban foglalkozott a palesztinai arab-kérdéssel. Strausz professzor cikkére igen érdekes válasz érkezett — arab részről. Khayatt Vadih, egy budapesti tkluló arab diák levelet írt a Zsidó Szemlének. Ez a válasz élesen világít bele az arab intelligencia gondolkodásába és anélkül, hogy reflexiókkal kísérnék, közöljük a terjedelmes válaszirát egy részét.

Khayatt Vadih levele

„Ha Strausz professzor azt mondja, — írja többek között a válasz — hogy a zsidóság csendesebben, észrevétlenebbül szállja meg Palesztinát, úgy az én véleményem az, hogy a zsidó szempontból a cionizmus programjának megvalósítása nem tűrhet csendes természetű eszközöket. A Szentföld visszacszerzése a zsidóságnak, ez olyan munka, amely az ösztönös aldozatkészségére támaszkodik, már pedig e program megvalósulásához szükséges, hogy az érdeklődés, a lelkesedés mindvégig fentartassék, ami csak úgy érhető el, ha kongresszusokon, összejöveteleken ennek fontosságát, magasztosságát a cionizmus folyton hangoztatja. Ez pedig az arabság előtt nem lehet csendes munka. A palesztinai csendes, de szívós terjeszkedési munka pedig az ottani araboknak minden térről való kiszorítását jelentené, ami semmiesetre sem vezetnése békéhez.

Az arabság hajlani hatalmas, kulturája ismeretes; idővel azonban a török hódoltság következtében nyakán, megtevesztette a mohamedánizmussal és elfeledtette vele szemita eredetét és kulturáját. Ez a négy száz év tönkretette, lezüllesztette az arabság hatalmas kulturáját. A török a világtörténelemben mindenütt úgy szerepel, mint a tudomány, kultúra kerekeltője.

Nemetsország és Anglia keleti politikája erőseztette fel ismét az arabok öntudatát. A törökök visszaltek a mohamedán vallás tekintélyével, kihasználták azt a hatalmuk megszilárdítására.

Az arabság most magának követeli a mohamedánizmus képviselőtét,

de ezt a faj szupremáciájával párosítja. Ennek jeleit láttuk a világháboruban, amikor az arabok mekkai nagyserijé fejezték fogott a „szent háborút” hirdető török szultán ellen. Az arab nép új életre ébredése egyúttal a pánszemitizmusnak, az ősi semita kulturának renaissanceát is jelenti. A bagdadi arab lapok nemrégiben közölték Feysal király nagyszerű beszédét, melynek alap gondolatát ez a két mondat fejezte ki:

Nem várok tovább. Nem bírom tovább Addig dörömbölközni most az Idra Rabba kapuján, amíg megnyitják. Tudni akarom: az emberorsóban mi az igazság? És mi az igazság az Isten sorsában?

Kahána másnap bevezetett! Kupolás csarnok fogadott. Fekete fátyol borította az oszlopokat és a falakat. A falakok elégheletlen szneh-ágakból sodort fátylak véig lágitottak. A kupola tiz emelkedéssel a tiz szefirat mutatta. A keleti oldal fülkeszerű ház képzésében hatalmas márványtáblán az isten harminchat neve ragyogott kabalisztikus ábrázolatok között. Maga a csarnok tiz hajóra osztott. Minden hajóban egy kis asztalka állott minden asztalon egy kenyér, a szemlélődés kenyere.

Ahogy beléptünk, eléünk lépett a Rája meghemna. Fekete köntös takarta. Megismertem Bondia Tamás volt. Megfogta a kezemet és az első hajóba vezetett. Az asztalka előtt megálltunk. Felemelte a kenyeret és azt mondta: — Ez a Jészod kenyere. Híszel-e az ősalapban.

— Híszek. A második hajóba vezetett. — Híszel-e a Hód-ban? — Híszek. Továbbmentünk. — Ez a Nécuch kenyere. Híszel-e szilárdágban?

Avatás az Idra Rabba-ban

Részlet a Matronita című regényből
Írta: Ujvári Péter

Már a negyedik éjszaka, hogy nem alszom. Hód Énoch kölcson adta a Széfer Jecivot című könyvet, azt olvasom állandóan. Mintha tűzben fíródnék, úgy érzem magam. Lángszármű rózsák feslenek ki a betűkből és megmámorosítanak.

Csodálatos világosságok lobognak ki ebből a könyvből. Szárnya van itt minden betűnek és én a belük szárnyain sejtethetetlen magasságokba lendülök. Közelről látom az istent és szédülök. Oh, ez az Isten más, mint amilyen az, akit a mi fantáziánkba torzított a vakbuzgóság.

Ez az Isten tökéletes isten. Ezt nem szabad meggyalázni emberi attributumokkal. A nagyság, a jószág, az irgalom, az erő jelzőivel csak meggyalázod, mert ha azt mondod róla, hogy nagy, jó, irgalmas és erős, akkor ez annyi, mintha azt mondanád, hogy lehetne ő az ellenkezője is. Ne mondd róla, hogy akar valamit, hogy valamire elhatározza magát, mert ez annyit jelentene, hogy van idő, mikor nem akar, nem gondol és nem határoz. Csodáld a világot, de ne az Istent dicséred érte. Az Isten olyan tökéletes, hogy a tökéletessége nem tűri a teremtetést megelőző tövovázást és tettelessé-

get. A teremtes megmozdulásokat jelent és ez az alsóbbrendű lények képessége. Az Isten szellemének kisugárzásával hat a teremto principiumokra, de egyébként mozdulatlan.

Az Én-Szof-Isten mozdulatlan. Minden megmozdulás, minden fejlődés, minden rugyezés a közvetítő principiumoktól ered, amelyek végrebajtják a teremto gondolatot. Ezek a teremto principiumok nem oly tökéletesek, mint az Isten és a munkájuk olykor tökéletlen. Többséltlene teremteték az emberfajt is. Az isteni kisugárzás egynek, egyenlőnek és egységesnek formázta az embert. Ez lett volna az ő legnagyobb diadala. Az egyetlen isten és az egyetlen ember! Ezermillióban egyetlen! Akkor lett volna igazán legyőzhetlen az igazság és a szépség! De a forma széjjelment és egy típus helyett százat és ezret öntött ki magából.

A teremto principiumok minden fájdalma és minden csalódása belefagyott az Én-Szof-Isten mozdulatlanságába és azóta még mozdulatlanabb ez az ő mozdulatlanság.

Mért sírtam? Mért fájt nekem ez a gondolat? Mért őrtitett egy a mozdulatlanságnak ez a megfoghatatlan borzalmassága? Mért látam csak a rohanó éveket? Milliő esztendő és megint milliő és ebben a szörnyű rohanásban mért nem láttam mást, mint ezt a gyötrelmes mozdulatlanságot?

„Polgárim között se keresztényt, se vagyunk, kiknek akarunk hogy

A megol

A két robozó volt együtt. Ezen nán a zsidóságban, hisz ez jelentene.

Feysal s a zsidóság világhat vele együtt.

De a zsidó udás. A cionizmus got, vannak, kik pánszemita eszmé mikor a beteg E fujdogal. A zsid szemita államalak pánszemitizmust, legtöbbet szenved kező esetben a mus és az antizze

Ha a zsid hoz csatlakozni, a jaffai s a leguja eredményben a ujonnan megszállt talan hazájába: zsidóság hajlandó lódni, úgy vonja dolgozóék azon, jusson minél elő ha a zsidóság is néi fogva is áll hatatosan gondos gyobb számmal, a pánszemitizmus. Soraim közli a főszerkesztő urr

Khayatt W

telligencia felfogá arabság a pánsér ros testvéri-stűlé akkor igazán ne Palesztina is belé Aazonban tartunk zés csak nagyon galomnak, ami v bekés, kulturális csucsosodik ki, mozgalom.

A kol

cionista kontere tusai, pártja ve est: hat órákor Chewra Kadisch utca 1.)

Híszek.

Hajóból ha kúdtam a Tjere Chesed-re, a vé jere, a Biná-rh, a Chachmá-ra, s korona, végül a

A tizedik lon, az előit a ványtábla ragyo vagy tiz férfi ál Az élükön a Ráj

A Rája Me

— Ez a te bocsátottam.

— Jól tett nek és lássanak.

— Tizre. A Rája Ka

— Híszel. — Híszek. — Híszed, Híszem.

A testvérü A Rája Ka mondta:

— A testv — A több — A testv Trónszerü

Cia a pánszemizmért

Zsidó Szemléhez
Közlöny —

Strausz Adolf egyben cikket írt a Budapesti Szemlében, a „Zsidó cionista politika mai és hosszabbban foglással. Strausz prósz érkeztet — arab apeszen tknuló arab nek. Ez a választelligencia gondolkodással kísérték, kögy részt.

levele

azt mondja, — írja a zsidóság csendes a meg Palesztinát, gy a zsidó szempont megvalósítása nem özőket. A Szentföld ez olyan munka, tkészségére támasz megvalósulásához, a lelkesedés mindy érhető el, ha konennek fontosságát, folyton hangoztatja. lehet csendes munka. terjeszkedési munka den térről való ki- esetre sem vezethet

és ez a következő ma, kultúrája is- ódoltság következtét a török az arabág mohamedánizmussal és t és kurturáját. Ez a esztette az arabág a világtörténelemben a tudomány, kultúra

keleti politikája ö- ntudatát. A törökök llás tekintélyével, ki- szilárdítására.

magának nedánizmus tét,

párosítja. Ennek jelét sor az arabok mekkai szent háborút” hirdető ebredése egyttal a semita kultúrának re- radi arab lapok nem- ty egyszerű beszédet, tét mondat fejezte ki,

Nem bírom tovább Ibra Rabba kapu akarom: az emy És mi az igazság

zetett! adott. Fekete fátýol a falakat. A falakog sodort fáklýák vír emelkedéssel a tíg oldal túlkészéru kí- ánytablán az isteg kabalisztikus ábrá- rnök tíz hajóra osz- kis asztalka állott, yór, a szemlélődés

bünk lépett a Rája akarta. Megismertem; ogta a kezemet és az asztalka előtt meg- ret és azt mondta; nyere. Hiszel-e az ezetett. an?

nyere. Hiszel-e

„Polgárim között nem ismerek se mohamedánt, se keresztényt, se zsidót! Mindnyájan Sem ivadékaik vagyunk, kiknek most már egyedüli vágyunk a akaratunk, hogy az összes szemítákat egyesítsük.“

A megoldás fonalja: a pánszemizmizmus!

A két robozó vonat össze van kapcsolva, száguid- hat együtt. Ezen az alapon az arabok szívesen lát- nák a zsidóságot nemcsak Palesztinában, de ma- denhol, hisz ez a pánszemizmizmus megerősödését jelentené.

Fejssal s általában az arabság, ismertén a zsidóság világhatalmi pozícióját, szívesen működne vele együtt.

De a zsidóságra nézve is előnyös ez a meg- oldás. A cionizmus nem képviseli az egész zsidósá- got, vannak, kik tavoltartják magukat tőle, de a pánszemita eszmék elől ki nem térhetnek akkor, mikor a beteg Európában az antiszemizmizmus szele fújdogál. A zsidóságnak is előnyös egy hatalmas szemita államalakulat. Nem teheti ellenséggé a pánszemizmizmust épen az a szemita ág, amely a legtöbbet szenvedett az antiszemizmizmustól. Ellen- kező esetben a zsidóság felőrődik a pánszemizmiz- mus és az antiszemizmizmus malomkövei között.

Ha a zsidóság nem akar a pánszemizmizmus- hoz csatlakozni, úgy meg fognak ismétlődni mindig a jaffai s a legújabbban a jeruzsálemi esetek s vé- geredményben a zsidóság kénytelen lesz otthagyni utjonnan megszállt ősi fészékét s visszavonulni hon- taln hazájába: szerteszét a világba. Ha pedig a zsidóság hajlandó a pánszemizmizmusba belekapcsolo- lódni, úgy vonja le belőle a konzekvenciákat és dolgozzék azon, hogy a pánszemita eszme diadalra jusson mind előbb. Ez pedig könnyen elérhető, ha a zsidóság is támogatná az arabságot helyzeté- nél fogva is abban, hogy annak fiai kiműveléséről hathatósan gondoskodik, hogy ezek aztán minél na- gyobb számmal, intelligenciával szállhassanak síkra a pánszemizmizmus érdekében.

Soraim közléséért hálás köszönetemet fejezve ki a főszerkesztő urnak, maradok mély tisztelettel

Khayatt Wadih

Khayatt Wadih levele bizonyára az arab in- telligencia felfogását tükrözi vissza. És hogyha az arabság a pánszemizmizmusban, a sémita népek szor- os testvéri sülését és a kultúra terjesztését, érti, akkor igazán nem volna akadály, hogy a zsidó Palesztina is belé kapcsolódjék a pánszemizmizmusba. Azonban tartunk tőle, hogy a „pánsemita“ elneve- zés csak nagyon is átlátszó leple a „pán-arab“ moz- galomnak, ami viszont már nagyon is távol áll a békes, kulturális akarásoktól és hatalmi vágyban csuesosodik ki, mint minden pán-nacionalista mozgalom.

A kolozsvári cionista delegátu- sok értekezlete. A második országreszi cionista konferencia ö szes kolozsvári delegá- tusa, pártja való tekintet nélküi, csütörtök est. hat órákor értekezletre gyűlnek össze a Chewra Kadischa tanácsstermében (Szent-lek- utca 1).

— Hiszek. Hajóból hajóba mentünk. És én ráé- küdtem a Tíyeret-re, a szépség gondolatára, a Chessed-re, a végtelen isteni szeretet eszmé- jére, a Biná-ra, a megtermékenyítő értelemre, a Chachmá-ra, a bölcseségre, a Kether-re, a korona, végül a Malchut-ra, az isteni uralomra.

A tizedik hajóban álltunk, a keleti olda- lon, az előtt a fülke előtt, amelyben a már- ványtábla ragyogott az isten neveivel. Nyolc vagy tíz férfi állt ott ünnepélyes esőndben. Az élükön a Rája Kadisa állott: Hód Enoch.

A Rája M. Hamna meghajtotta magát: — Ez a térfiu bebocsájtást kért és be- bocsátottam.

— Jól tetted. Akik látni akarnak, jöjje- nek és lássanak. Hány bogra kötötted a hitét.

— Tízre. Fogsód, kérlek, testvérünkül.

A Rája Kadisa hozzám fordult: — Hiszel-e az emberben?

— Hiszek.

— Hiszed, hogy el fog jönni az igazsága?

— Hiszem.

A testvérünk vagy.

A Rája Kadisa megölelt és mégegyezér monda: — A testvérünk vagy.

— A többiek rámondták: — A testvérünk vagy.

Trónszerü széken ült a Rája Kadisa, mi

A mentelmi ügyek a magyar nemzetgyűlés előtt

Apponyi védelmébe veszi Beniczkyt — Kompromisszum-tárgyalások Andrássyok érdekében — Ausztria és a soproni népszavazás

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest, dec. 12. A magyar nemzetgyűlés szombati ülésén Kállay pénzügyminiszter be- terjesztette az indemnítási javaslatot. Javaslata- ban az eredetileg tervezett négy hónap helyett hat hónapra kért költségvetési felhatalmazást. Utána Apponyi Albert kért szót. Arra kérte az elnököt, hogy a hétfői ülésre tegye lehetővé Beniczky Ödön megjelenését a parlamentben. Vázsonyi az indítvány mellett, Tomcsányi igaz- ságtügyminiszter az indítvány ellen nyilatkozott. A szavazás Apponyi indítványát husz szótöb- bszéggel elvetette.

Mentelmi ügyek

A nemzetgyűlés hétfői ülésén először az Amerikával kötött különbke becikkelyezéséről szóló javaslatot tárgyaltak le. Ezután a men- telmi ügyek tárgyalására tértek át. Elsőnek Apponyi Albert gróf szölat fel. Beniczky ügyével foglalkozott, kijelentette, hogy nem lehet a bűnösségben való részvételt rábizonyítani Beniczkyra azért, mert miniszterre a kárták ki- nevezni. Látszatok alapján letartóztatni valakit jogállamban nem lehet. A letartóztatás indo- kául felhozott támpontoknál siralmasabot elkép- zelni sem tud. Mirelta Ház nem járult hozzá, hogy Beniczky a nemzetgyűlés előtt védje meg magát, hívják össze a bizottságot, hogy ott tehesse meg Beniczky észrevételeit. Kétség- bevonja, hogy tettenérés történt. A letartóztá- tás nem volt jogos és a letartóztatásban teljes mértékben megsértve látja a mentelmi jogot.

A mentelmi bizottságban folytatták Grätz Gusztáv kihallgatását. Grätz el- mondotta, a kormány megbízásából utazott Svájcba, hogy ott Károly exkirálynak át- adja Horthy levelét. Károlyt nem elé- gitették ki Horthy kormányzó és a kormány ígéretei. A király azt panasolta, hogy a magyar kormány vele szemben forradalmi alapra helyezkedett. Grätz ezután elmondta, hogy Svájcban való visszatérése után értesült bizonyos katonai jelentésekről, amelyeket a királyhoz juttattak. Ezek a jelentések érielték meg benne azt az elhatározást, hogy mégis visszatér Magyarország-ra. Ő a király hívására jelent meg Sopronban, Andrássy azonban nem tudott semmit a bekövetkezett eseményekről, véletlenül volt Dénesfalván.

A magyar politikusok közül különben Huszár Károly és Turay Béla akciót indított,

meg alacsonyabb számolyokra. És Hód Enoch a Zóhárt magyarázta.

— Kezdetben volt az Egység és ebben volt az Idő és az Időben volt a Béke. Az Embert egynek teremtette az Isten, mert a Hód-ban ilyennek formáltatott. Aztán meg- teremtette Isten a könyvet és az Ösörög, az egynek öröktől való gyűlölője, fogta a könyvet beladobta a Hód-ba és föléje tartotta a vilá- gosságot és a világosság fénye megtört rajta és sok szívre olvadt. Azóta van a gyűlölet.

— Mester — kérdezte Wallporen Agos- ton — nincs remény rá, hogy az egy ismét jusá oz jusson.

— Van, ha összeszeded az embert, akit az emb rhói kiszartottak és szétszórtak. Aki az ember ösképeének a hordozója, az egységes emberfaj esni belyege.

— Hol találom ezt?

— Mindenütt, ahol a nyomor van min- denütt, ahol a jog és az igazság harcosokert eseng es ahol a gyűlölet és gonoszság sötét- ségei terjeszt. Mindenütt, ahol a maradáság kökemény közömbösségből szikrákat csizol ki a naprokonság és új törvényeket csikar ki a természetből a haladás. Mindenütt, ahol az Echod hivallása szolozsmázik a szívekben; mindenütt, ahol émiakara-t és halálkeszseget találás a lelkeben. Menj keresd meg, meg- találhatod.

hogy a négy letartóztatott képviselő ügyében paktumot hozzanak létre a pártok között.

A soproni népszavazás

A szövetségközi tábornoki bizottság a népszavazás területére. a népszavazás tartá- mára, december 12-én déli 12 órai kezdettel határozat rendelt el. Ezidő alatt a népszava- váz területére akár Ausztria, akár Magyaror- szág csak azok utazhatnak, akiknek a szövetségközi tábornoki bizottság elnökétől utazási engedélyük van.

Az osztrák kormány mára várja a nagy- kövötek tancsának válaszjegyzékét az osztrák tiltakozásra. Az osztrák jegyzék annakidején a népszavazás idejének kitolása ellen tiltakozott a nagykövötek tanácsánál. Ha az antant ehhez a meghoszabbított határidőhöz ragaszkodik, Ausztria nem vesz részt a népszavazásban és Sopron területének Magyarországhoz várható csatolását nem fogja elismerni. Az osztrák kor- mány a szavazást a karácsonyi napokon akarja megtartani.

A szavazási területre 750 főnyi szövet- ségközi csapat már megérkezett. A magyar csapatok ma hagyták el a népszavazási terü- lelet. Az osztrák kormány e naptól számítja a nyolcnapos időközöt, a népszavazás eszert december 20 án lenne.

A prefektus Bukarestbe vitte a Magyar Szövetség alapszabályait

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Szombat déiben érkezett vissza dr. Metes Péter kolozsmegyei prefektus Bukarestből s utjáról a következőket mondotta az Uj Kelet munkatársának:

— Mint a görögkeleti egyház konzisz- tóriumának a tagja utaztam le a fővárosba, hogy résztvegyek Ivan Miklós kolozsvári ortodox püspök ünnepélyes felavatásán, mely- ről a lapok már részletesen megemlékeztek.

— Prefektus urnak ezt ez utját azzal hozták kapcsolatba, hogy a városi vezetőség- ben jelentősebb személyi változások fognak rövidesen bekövetkezni.

— Ez csak mondemonda. Mint Ko- lozsvár város prefektusának egyáltalán nincs tudomásom róla, hogy a város vezetői közül bárki is elhagyná állását. Közszá hir az egész, melyet valaki szólnekk ereztett, az emberek felkapták és más téma hiányában ezzel szórakoztak. Istmötlem, bukaresti utam egy- általán nem volt hivatalos jellegű, bár ott- létem alatt néhány kisebb jelentőségű ügyet elintéztem. Így többek között a Magyar Szövetség alapszabályait jóráhagyás végett beterjesztettem a belügyminisztériumhoz. A többi csupán belső adminisztratív ügy volt, mely nem érdekli a nyilvánosságot.

Munkatársunk megkérte Metes prefektust, hogy nyilatkozzék a politikai helyzetről. A prefektus, aki fontos megbeszélések végett a belügyi államtitkárhoz sietett, röviden csak ennyit mondott:

— Heves harc folyik a hatalomért. Az ellenzék minden eszközt ez módot felhasz- nal, hogy felülkerekedjék, de a kormány erő- sen tartja magát. Politikai körökben élénken pertraktálják Take Jonescu lemondását s utódjául Titulescut emlegetik, aki a pénz- ügyi tárcát is megtartja.

Eihalasztották a kolozsvári rabbiválasztást. Vasárnap délutánra tüzte ki a kolozsvári ortodox zsidó hitközség Glasner Móse lemondásával megüresedett rabbi-szék betöltését. Az egyetlen jelölt Glasner Akiba, akit formálisan csak azért nem választathat- meg, mert a közgyűlés nem volt határozatké- pes. Az új választási közgyűlés, mely a meg- jelentek számára való tekintet nélküi fog dön- teni, december huszonötödikén lesz.

Megoldották a Csendes Óceán problémáját

Négy nagyhatalom aláírta a szerződést — Briand Londonba megy — Tárgyalni fogják a keleti kérdést

— Az Uj Kelet tudósítójától —
 Páris, dec. 12. A washingtoni leszerelési konferencia első ténleges eredménye az a szerződés, amely a tengeri nagyhatalmak viszonyát szabályozza a Csendes-Oceánon. Ezt a szerződést négy nagyhatalom: Anglia, Amerika, Franciaország és Japán kötötte meg és írta alá. A szerződés aláírása tegnap este ünnepélyes formák között megtörtént. A szerződést az egyes nagyhatalmak parlamentjeinek még ratifikálniuk kell. A tengeri leszerelés csak egyik részletét intézték el ezzel az egyeménnel. Bár lényeges megállapodások történtek már Kína sorsáról, amely egyaránt érdekelt Amerikát és Japánt, az a kérdés sem intézhető el teljesen. Egy biztosnak látszik, hogy Amerika és Japán között lényegesen enyhült a viszony, az érdekellenteteket jórészt sikerült kiküszöbölni és Amerika és Japán konfliktusától, legalább is jóidőre, nem kell tartani. Ez már önmagában nagy eredmény, mert elhárítja a Kelet háborús veszedelemét. De még mindig nem jelenti azt a tartós békét, amelynek megteremtésére hívta Harding Washingtonba a világ hatalmait. A tengeri hadsereg és a száraz-

földi hadseregek leszerelése még mindig a konferencia távoli problémája.

Az angol hitel, amely Németország súlyos krízisét egyelőre megoldotta, amelynek pénzügyi jelentőségén kívül politikai tekintetben is nagy hordereje van, Párisban nagy nyugtalanságot okoz. A francia kormányt megnyugtattja ugyan, hogy a legközelebb esedékes német tartozásokat megkapja, mégse elégíti ki teljesen ez a megoldás, mert a hitelakción keresztül politikai közeledést lát Anglia és Németország között. Loucheur már Londonban van és Briand, mint azt újságíróknak kijelentette, december 19-ére készül az angol fővárosba. A francia miniszterelnök ott pénzügyi és gazdasági kérdésekről fog tárgyalni és valószínűleg tárgyalás alá fogják venni ezt a legújabb német hitel-műveletet is. Briand megemlítette még, hogy Londonban a keleti kérdés egyelőre nem kerül szóba, mert a nagyhatalmak a közeljövőben külön konferenciát fognak tartani, amelyen véglegesen rendezik a közeli Kelet problémáját. Ezen a konferencián természetesen Franciaországon és Anglián kívül, mint érdekelt fél, Olaszország is részt fog venni.

Három erdélyi zsidó újság Máramarosszigeten jiddis lap indult

— Az Uj Kelet tudósítójától —
 Jüdische Zeitung. Tetsz és kiállításban, jól olvasható betűkkel jelent meg Máramarosszigeten az ország rész első jiddis lapja. A lap fején a zsidó nemzeti mozgalom két kitűnősége: Dr. Blank Illés, aki a mozgalomnak már évek óta lelkes, győlis katonája és Holder József a kiváló zsidó poeta. A lap irányítása és munkája tehát avatot kezében van és a lap tartalma igazolja életképességét. Eleven stílusban megírott cikkeket élvezetessé teszi az érdekes és tanulmányos tartalom. Vezércikke a világbékeről szól, a washingtoni konferenciával kapcsolatosan, tárcájában Kurt Blumenthal egyik beszédéből hoz bőséges kivonatot, Holdernek egy finom mélt tása Berdyosewskyról és sok hír a világ minden részéről, egy Holder vers és helyi vonatkozású tudnivalók egészítik ki a lapot, amely régóta érvényes hívatva pótolni az ország rész zsidó sajtójában.

Uj Kor. A Temesvárot megjelendő „Uj Kor” ezuttal is az érdekességek egész tárházat hozza. A vezércikk dr. Gasterrel foglalkozik és nívósan parózza mindazokat a támadásokat, amiket Gaster az utóbbi időben a zsidó nemzetiség gondolat ellen intézett: Gábor Dezso „Cion leánya” című zsiadarabjának egy szép részletét látjuk a tárcarovatban. Figyelemre méltó a lap ankette zsidó iskola tanfelvételéről, amelyben Mú or Hannik (Hátszeg) hozzászólásából adjuk a következőket: „A pedagógiai szempont a meneti időt kíván. G. ur persze ezt elnézi, a majd a zsidó gyermek heber anyanyelvi lesz, akkor tanítunk majd heberül az iskolában!” Akár csak az atya, aki azt mondta nekünk: ne menj vissza menni addig, míg nem tudsz jól beszélni! Biz az óvoda és elemi iskola, de legfőképp az elemi iskola legfőbb tényezője a hebraizálásnak.”

„Ha a Zs. N. Sz. és a hitközségek bátran és felelősségük tudatában fognak hozzá a zsidó-heber iskola alapításához, nem félek azt, hogy nem lesznek tanítványai. A zsidó érzés — ebredezőben van; de ha a vezetők gerinctelének és tétovázók, akkor ez elhamvad!”

Poale Csedek. A zsidó iparosok lapja hetedik számában vezető helyen nyit levelet intéz a kultúrminiszterhez a kolozsvári zsidó oktatás körüli történet felrevezetése ügyében. Második cikket Goldman Izrael írta, amelyben polemizál Marxnak a zsidóerdésről írott állításával. Az ország rész konferenciáról írott cikke értékes megállapításokat tartalmaz és a zsidóság szellemi és testi munkáitól várja

azt a megújodási folyamatot, amely a konferencián nem mutatkozott. Félajja, hogy a zsidó munkásságnak nem volt képviselője a konferencián.

A kolozsvári munkások a megélhetésért Népgyűlés a Redutban

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A kolozsvári szervezett munkásság vasárnap délelőtt a Redutban népgyűlést tartott, amelyre nagyszámmal jelentek meg az összes szármak munkásai. A gyűlést Hoffer Géza nyitotta meg, utána Csizsér József petrozsényi, Gajdos csernovitzki és I. Mayer ujaradi országgyűlési képviselők beszéltek.

A szónokok támadták a kormányt munkásellenes politikájáért, élénk színekkel ecseteltek, statisztikai adatokkal is bizonyítva a munkásság végtelen nyomorát, amely napról napra elviselhetetlenebb és amely lehetetlenné teszi, hogy védekezzenek a kizsákmányolás ellen. Ehhez járul még a munkásság soraiban beállott szakadás.

Ránutattak arra, hogy az elsőrendű élelmiszerek ára annyira emelkedett, hogy a napi megélhetés a legszerényebb munkáscsalád részére 80—100 leibe kerül, a munkások átlagos keresete ezzel szemben 35—50 lei, vannak azonban olyan munkások is, különösen a bányászok között, akiknek napi 10—20 lei az átlagos keresetük, a szövőgyárakban dolgozó nőknek bére még ennél is kevesebb.

Általában a munkásság a megélhetésre szükséges összegnek csak felét keresi meg, ami az egész munkásságot leírhatatlan nyomorba süllyeszti. Ezt a nyomort a nagytőkészek még súlyosbítják, amennyiben a kormányhoz memorandumot intéztek, hogy a napi 8 órás munkaidőt emeljék fel 10—12 órára. A szónokok a népgyűlés heves tiltakozása közepette protestáltak a kapitalisták intenciói ellen.

Az elfogadott határozati javaslat felszólítja a szakszervezetet vezetőit, indítsák meg a bucaresti központi vezetőséggel a tárgyalásokat az összes munkásszervezetek egyesítése tárgyában a brassói kongresszus határozata értelmében.

Tiltakozik a határozati javaslat a kormány munkásellenes politikája ellen, követeli a gyülekezési és sajtószabadság visszaállítását és a munkásság egyesülési jogának tiszteletben tartását.

Életünk gyermekeinkben teljesül. Magunknak adunk, ha a Farbutnak adunk

Árnyó bajok

— Az árnyékom megszólalt —

Egy éjszaka, pontban éjfélkor, amikor görnyedve betűt betű mellé róttam, az árnyékom megszólalt és elcsabítani igyekezett. Nézd, mondta, én náladnál különb vagyok, mert ismerem a saját természetemet és tudom, hogy mért jelenek meg, amikor fény esik rád, hogy emlékeztessélek a sötétségre, amelybe egykor mindenki lebukik és számalommal néztek éjjelente hogyan verejtékezed magadból a szavakat, ajkad tépdosed egy kifejezés miatt és ráncos hemlokod alatt feszített az agysajtéket, mert nagy önhitségedben úgy véled, hogy szorakoztatni adotot neked és oktanni, vagy hogy egy csunya közhelyet mondjak, nemesíteni egy embercsoportot, akit nem látsz, akiről nem tudsz és aki kigunyolja egy szent pillanat szíllőjét meghatódik egy szamaraság fölött és széleseket röhög keserűségeken. Vagy kritizál. Mindent jobban vél tudni, szakszerűbbeni mert ő a festékkereskedő, a'i ismeri a festék természetét és a pamacsok minőségét és felülről néz a művészre. Fantáziád celibábjai után rohansz és egy kis elismerés elszédít, józanságod megbénul, tovább téped idegeid, ahelyett, hogy magadba szállnál és testeddel törődnél. Nézz rám, meglátod, hogy ugyanaz vagyok, szilhuetttem egyforma a törzsnél és a fejnél és az életem, bár riadt végakozással mondjátok, árnyékélet és tűnik, ha fény és világosság elmulik, mégis jobb és egyenletesebb és boldogabb. Így okoskodott az árnyékom, letettem a tollat, ő is letette, most rajtam lett volna a sor kiparizolni mindazt, amivel el akart csabítani, de előbb megkérdeztem magamtól, mire akart az árnyék megnyerni. Talán, hogy én is olyan legyek, mint ő, tűnő felület, fekete semmisség, amely kisért mindent és nyújtózkodik és törpül aszerint, hogy honnan esik a fény és ez akar engem ellátni jótanáccsal, ez? Semmi szükségem rád, mondtam és fölvettem a tollat. Emlékeztetek — felelt szaporán — emlékeztetlek Peter Schlemihl rokonodra, aki fölénnyel dobott el magától és eltűntem mellőle és vége lett az élete boldogságának. Engem nem lehet megijeszteni kísértetek orájában sem, feleltem, oh, nemcsak árnyékok fenyegetéseitől nem ijedek meg. Nem foglak kérlelni, mondta, majd hívni fogsz és neked visszajövök, nem úgy mint Péter testvérednek, aki könnyelműn elajándékozott. És eltűnt. Tovább dolgoztam, azaz hogy dolgoztam volna, de a tollam fekete rajzát nem láttam és félve néztem hátra. A szobámban egyedül voltam, egyedül a fényben. És újra írni akartam, most már dachból, de agyamból elpárolgott minden gondolat és egy pár betű mechanikusan ömlött le a tollamból, valahogy úgy éreztem, mintha kint száraz hó esnék és a pohár viz, amit bátorításul magamba nyeltem, mintha a csuklonál megkövesült volna. Aztán letettem a tollat és rágtam és ismét hátra néztem. Az árnyékom helyén egy pök kusztott lassan, nyugodtan fölment a plafon felé és megállott ott és úgy éreztem, hogy rámvigyorogott. A kályhához mentem, a tűzre rányújtam, a szoba gőzfürdő lett és dideregtem. Olyannyit, a toll felé és megriadtam. Erélyesen szembe akartam nézni a pókkal, de nem találtam és az árnyék sehoh. Lehajtottam a fejem. Ugy-e, ugy-e, szél gyöngöden, percekig nem tudna nélkülözni! Nem feleltem. Imádkoztam és a Bibliát vettem föl és alá dottam az árnyékom, amely emlékeztet a sötétségre, amelybe egykor lebukom. Slemil

— Négy száz postást léptetnek elő. Ille kolozsvári postaiszázgató, aki a postatisztviselőik ügyében Bukarestben járt, kijelentette az újságíróknak, hogy a vezérigazgatóság január elsején négy száz erdélyi postatisztviselőt léptet elő. Ugyanakkor inkvadrálni fogják a postamestereket, akiknek a nyugdíjjogosultság megállapításánál a magyar rezsim alatt eltöltött, s olgálati éveket is beszámítják. Mint megírjuk a fatvákban a monopolcikkeket is postameszterek fogják árusítani. Egyelőre csak Kolozs és Szolnokdohokában próbálkoznak meg ezzel az új módszerrel s ha beválnak, akkor az összes postameszterek megkapják a dohány, só és más monopolcikke árusítási jogát, amely jelentékenyen mekkönnyíti majd a kiszűrtésű tisztviselőik megélhetését.

— A Nobel díj ünnepélyes átadása. Stockholmól jelentik: Anatole France tegnap a zeneakadémia nagytermében átvette az irodalmi Nobel-díjat. Az ünnepségen megjelent a svéd király, az egész királyi család és a kormány. A világhírű francia író lelkes tapsok közt vette át a király kezéből a díjat, a diplomát, és az aranyérmét. A király maga ebédre vendégül látta Anatole Franceot.

H

AZ UJ Szorkoszlósi Klászóhívatál Ze. N. Sz.

Szépséges zsidó kívánó, segíteni akart hadd kezdjem meg és én azt felelem: kívántak, más felelősen Debora, Mivel büszkélkedő zsidó hiszen is meg tudja gát — és én még én mégis azt szeretném, dacosna

Mindegy, ha rosi társadalom k a városi tisztaság sületének javára. munkával és pénzanyoni ünnepen, a belkédő zsidó assz. En pedig azt üze dig tudom, mást szívek olyan hogy is én elhiszem, ha tisztasági alkalma tápolni. Ersem, nőnek ezért a

Igazuk van. sziv nem nézi, ha nem nézi, hogy k kor segíthet. És k ben és ha városi a cél jó, a cél sz hogy jobban és sz egy véletlenül zsidó árváját. cipőjük és nincs anyjuk sincsen — vérünk. Hiszitek, hogy ameddig eg egyetlen könyves gyetlen és isten városi tisztított szolgálatába. És zsidó ügy, befeje lom, azt mondy ti a másikat, F Mert energielh és ami energia meggyesszer nem in nem azt m firtok rátok, k neplli a karác gáló az, hogy a gessük, holott thenhalnak. E tet, a népéhez isony napján, y lok dolgozni, y zsidó asszonyo tm isten segíse lelketek egyensu szód és az ukre telek — és én

— Az er Számos erdélyi hitizött határi égesküt, azzal erdélyi miniszte ujjabb határidő vezérigazgatósá rint Gróza min tanácsoson meg küt nem tett ti hogy azok a praxsist akara esküt a korr ügyi notabilitá akik ez esküt helyeggel föl sz bizottság elnök

HIREK

AZ UJ KELET telefonjai:

Szerkesztőség	577
Kiadóhivatal	844
Zs. H. Sz.	558

Karácsony

Szépséges zsidó lányok, jósvivő, adni kívánó, segíteniakaró asszonyok, szép hölgyeim: hadil kezdjem mindjárt a végén: kérdéseket és én azt felelem: nem. Tudom, hogy most kívántok, más feleletre vártok tölem messi vidéken Debora, Mirjam, Berurina és más névvel büszkélkedő zsidó asszonyok és szép leányok, hiszen hagyományosan jó a zsidó szív és nagyon is meg tudja érteni a mások nyomorúságát — és én mégis azt üzenem, hogy nem és én mégis azt szeretném, hogy egyszer már keménynek, dacosnak is lássam a zsidó szívet.

Mindegy, hogy hol. Nem fontos. A városi társadalmi karácsonyi ünnepséget rendező városi tisztviselői alkalmazottak nyugdíjgyesületének javára. És fölkerített önmagukat is, hogy munkával és pénzzel vegyenek részt a karácsonyi ünnepben, önmaguk, szép zsidó névvel büszkélkedő zsidó asszonyok és leányok szervezete. Én pedig azt üzenem önmaguknak, hogy nem. Pedig tudom, mást vártok tölem, hiszen zsidó emberek olyan hagyományosan jók tudnak lenni és én elhiszem, hogy szép dolog a szegény öreg tisztviselői alkalmazottak nyugdíjgyesületét támogatni. Érzem, hogy indokolással tartozom önmaguknak ezért a kegyetlen nem-ért.

Igazuk van, a könyörületeség, a zsidó szív nem nézi, hogy milyen külsőségek között, nem nézi, hogy kit, de segít ott és akkor, amikor segíthet. És ha karácsonyi ünnep keretében és ha városi tisztviselői nyugdíjgyesületébe és ha a cél jó, a cél szent. Mégis én úgy gondolom, hogy jobban és szentebben is van sorrend. Csak úgy vélemlenül említem Ukrajna kétszáz ezer zsidó árváját. Bizony, hogy azoknak sincs cipőjük és nincs kabátjuk, sőt, még apjuk és anyjuk sincsen — és zsidó árvák ezek, a mi vérünk. Hisszük-e zsidó asszonyok és leányok, hogy ameddig egyetlen éhes árvánk van, amíg egyetlen könyező zsidó szem van, addig bűn, kegyetlen és isten jószágát káromló bűn az: erőtökkel városi tisztviselői nyugdíjgyesületének állítani költségvetésébe. És az a száz és száz elintézetlen zsidó ügy, befejezetlen zsidó intézmény? Halálom, azt mondtátok, hogy az egyik nem zárja ki a másikat, Felelhetem rá, hogy: de igen. Mert energiafelhasználás minden, ami munka és ami energia egyszer felhasználódott, azt kétszer nem lehet munkába változtatni. De én nem azt mondom. Én annak szavaival írtok rá, akiknek születése napfordulóját ünnepeli a karácsony. Aki azt mondta: „Nem való az, hogy a drágagyűngyöt idegenek élvezzék, holott a magunk nyájának bárányai lennének.” Bizony, a Názáreti mondta ezt, a népéhez való szeretetében. És ti karácsony napján, városi rendőrök szízmárt akartok dolgozni, gyűjteni, lelkesedni és mulatni, zsidó asszonyok és leányok? Ha megteszitek, az isten segítse munkátokban és ne zavarja lelkeitek egyensúlyát a Tarbut, a Keren Hujeszod és az ukrán árvák jajszoava. De kérdéseitek — és én feleltem néktek. 9. j.

Az erdélyi ügyvédek esküje.

Számos erdélyi ügyvéd, aki annakidején a kitűzött határidőig nem tette le a román hűség esküt, azzal a kéréssel fordult Gróza Péter erdélyi miniszterhez, hogy eszközöljön ki egy újabb határidőt az eskü letételére. A belügyi vezérigazgatósághoz érkezett mai távirat szerint Gróza miniszternek sikerült a minisztertanácsban meggyőzni a kormány tagjait az esküt nem tett ügyvédek igazáról és megengedte, hogy azok az ügyvédek, akik jogvédelmi praktizist akarnak folytatni, letehetik majd az esküt a kormány által megjelölendő igazságügyi notabilitás kezébe. Azok az ügyvédek, akik az esküt le kívánják tenni, romány nyelvű, helyszíni felszólalást kell tenniük az Egységesítő bizottság elnökségéhez nyújtásuk be.

Az orthodox hitközség erélyes rendszabályokra készül a szefárdok ellen. A kolozsvári orthodox hitközség elöljárósága vasárnap délelőtt ülést tartott, amelyen többek között ismét napirenden volt a szefárd hitközség ügye. Részletesen megvitaták azt az elterjedt hírt, hogy a szefárd hitközségnek állítólag sikerült egy miniszteri döntést provokálnia, amely eljogosítja őket arra, hogy a törvényes rendelkezések ellenére se legyenek kényszeríthetők az orthodox hitközségnek továbbra is megfizetni a gabellát. A hitközség elöljárósága ezzel kapcsolatban a következő két határozatot hozta: 1. Az elöljáróság örömmel veszi tudomásul, hogy a második cionista konferencia határozatából kifolyólag az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség lépéseket óhajt tenni a zsidó hitközségek autonómiáját biztosító törvényekkel, ellenkező kormányintézkedések hatályon kívül helyezése iránt és kimondja az elöljáróság, hogy az eziránt folytatandó teendő lépéseket a maga részéről a legmesszebbmenő támogatásban részesíti. 2. Arra az esetre, ha a szefárd hitközség csakugyan birtokában volna oly kormányengedélynek, amelynek alapján beszüntették az orthodox hitközségnél a gabella fizetését, az elöljáróság felhatalmazza az elnökséget a legerélyesebb ellenintézkedések megtételére, esetleg arra is, hogy az orthodox hitközségnél a gabellarendszert megszüntesse.

Szabadlára helyezett ébredők.

Budapestről jelentik: A statáriális bíróság tegnap tárgyalta a november tizenkettedik Királyutcai verekezés hőseinek ügyét. A bíróság az ügyet a rendes bíróság elé utalta és egyúttal elrendelte a vádlottak szabadlára helyezését.

Letartóztattak egy halott rablót.

Mióta a hideg téli hónapok beköszöntöttek, napirenden vannak Kolozsváron a kisebb-nagyobb ruhalopások, melyek már egy elszaporodtak, hogy teljesen igénybe veszik a rendőrség munkáját. A mostohán fizetett detektívek állandóan razziázzák a Kriza-utcai zsbivásárt, mert a legtöbb bűnös uton szerzett holmit az őszözen igyekeznek értékesíteni a tolvajok. Itt fogták el Antal Dániel hullamosot is, akiről többiben tudomására adták a rendőrségnek, hogy férfioltonyokat árusít. Ilea Romulus detektívönök megbizta Katz és Pop detektíveket, nyomozzák ki a gyanus ruhák eredetét. A detektívek épen akkor érkeztek ki az ócskasorra, mikor Antal Dániel ismét tul akart adni több öltönyön. Letartóztatták és bezállították a központi rendőrkapitányságra. A kihallgatás során Antal bevallotta, hogy a lakásán még van több férfiruhája, de ezek is az ő tulajdonát képezik. Ilea detektívönök megbizásából ismét Katz és Pop detektívek szállították ki a házkutatást tartottak, mely eredményül is járt. Több ezer lei értékű férfiruha került napvilágra, melyeket bűnjelként bezállítottak a bünygyi osztályra, ahol csakhamar megállapították, hogy a ruhák Borvák és Marcinkievics szabómesterekénél készültek. A heidézeti Borvák az egyik öltönyben felismerte a nemrég meghalt Abrudbányai Sándor unitárius gimnáziumi tanár tulajdonát. A rendőrség erre az elhunyt hozzátartozóit idézte be, akik nagy sirás közepette felismerték, hogy az inkriminált ruhában temették el Abrudbányait. A csökönyösen tagadó Antal Dániel e jelenet hatása alatt teljesen megtört és bevallotta, hogy a nála talált ruhákat kivétel nélkül a halottakról huzta le. Mint a temetőhöz tartozó ember, behatolt a kriptákba s a halottak ruháit ellopta.

Osztzenburg nagybeteg.

Budapestről jelentik: Osztzenburg alezredesi betegsége súlyosbodott. A volt különítményi vezér fogságában kétoldali tüdőgyuladást kapott és 39 fokos láza van.

Baleset érte Vilmos excsászárt.

A londoni „Daily Chronicle” szerint Vilmos excsászár favégek közben súlyosan megsérült a fején.

Százezer ember lázong Csikágóban.

Washingtonból jelentik: Csikágói jelentés szerint ott komoly zavargások voltak, amelynek 9 halott áldozata is van. A zavargásban mintegy 100.000-en vettek részt.

Letartóztattak Nagyváradon egy Héjjas-különítménybeli önkéntest. Nagyváradról jelentik: A sziguranca letartóztatta Wattai László Héjjas-különítménybeli önkéntest, aki beismerte, hogy Héjjas parancsára Francia Kiss Mihállyal együtt több gyilkosságot követett el. Ujabban a pesti rendőrség szélhámoságai miatt körözőlevelet adott ki ellene, ezért átszökött a határon.

Aki álmában gyilkolt. Nagyváradról jelentik: A nagyvárad Tábla tegnapi tárgyalta Cortici Tódor festszopari lakos ügyét, aki álmában anyját agyonütötte. A zilahi törvényszék felmentette a vádlottat, mert az orvosszakértők vallomása szerint súlyos álomkórban szenved. A Tábla a tegnapi tárgyaláson elhatározta, hogy a kolozsvári egészségügyi főtanács által megvizsgáltatja a vádlottat és annak véleménye után fog az ügyben dönteni.

Méltós gyilkosság. Szombatról vasárnapra viradó éjjel kettős gyilkosság történt a szakelyföldi Mákófalván. Eddig még ki nem nyomozott tettsek, miután a ház hátsó falát lebontották, behatoltak Csákány Károly kántor lakásába s előbb vasdoronggal fejbeverték a 73 éves aggastyánt és feleségét, majd mindkettőt megfojtották s miután a házat kirabolták, ismeretlen irányban elmenekültek.

KÖZGAZDASÁG

Egyre csökken a Moszkvában őrzött román aranykészlet

Oroszország aranykészlete

Az Uj Kelet tudósítójától

A megszállás alatt a román jegybank aranykészletét Jasiba, onnan pedig a szövetséges antantállamok garanciája mellett a moszkvai jegybank pincéjében helyezték biztonságba. A szovjetkormány proklamálása után a román kormány többiben tett kísérletet aranykészletének hazaszállítására, de eredménytelenül. Többiben hírek kerültek forgalomba, amelyek arról számoltak be, hogy a Moszkvában elhelyezett román arany már nincs meg, azt a szovjetkormány külföldi fizetésekre felhasználta. Most Stockholmon keresztül Moszkvából biztos értesüléseket szerzett a román kormány Oroszország mai aranykészletéről és ezzel kapcsolatban a román arany sorsáról. Megállapítható, hogy a román jegybank aranykészlete, bár lényegesen megfogyatkozva, de még mindig Moszkvában van.

Ez év november 10-én száztizennyolc és félmillió aranyrubel állott a szovjetkormány rendelkezésére. Ezenkívül 225 font platina és hatvanmillió ezüstrubelt őriznek Moszkvában. Augusztusban összesen harminckétfélmillió aranyrubelt vittek ki Revalon keresztül és három és félmilliót Csitan át. Októberben még 10 072.000 aranyrubelt teit ki az ott található román arany értéke, ez a mennyiség azonban azóta állandóan esökkent. Ennek az összegnek már csak igen kis része található meg aranyban, legnagyobb része bankjegyekben van elhelyezve.

Egyébként Oroszország újabb jelentős devalváció előtt áll. Nemrég új bankjegyeket nyomattak „1 rubel egyenlő 10.000 rubellel” felirással. A szovjetkormány így gondolja legkönnyebben keresztülvinni a devalvációt, mely más formában talán a munkásság ellentállását is kiváltaná.

Budapesti tőzsde december 12-én.

Zárlat: Napoleon 2620, dollár 662-682, frank 53-50, lengyel 22, márká 4-05-4-15, líra 30-50, osztrák 13, lei 5-35-5-45, szokol 8-40-8-50, Svájce 134-50, dínár 9-85-9-95.

Zürichi tőzsde december 12-én.

Nyitás: Berlin 282, Newyork 518, London 2535, Páris 4030, Milano 2290, Prága 600, Budapest 67, Zágráb 200, Varsó 16, Bécs 17, bélyegzett 10.

A nagyvárad vámhivatal novemberi forgalma. A nagyvárad vámhivatal november hónapban 4 millió 594 ezer 38 leit

diolt.
kor, amikor gör
az árnyékomb meg
ézd, mondta, én
nerem a saját ter
elenek meg, amikor
iek a sötétségre,
és szánalommal
rejtekezéd magad
y kifejezés miatt
l az agysajteket
ed, hogy szorakoz
y hogy egy csunya
y emberszoportot,
és aki kigunyolja
odik egy számárság
ségek. Vagy kr,
ni, szakszerűbbeni
meri a festék ter
ét és felülől néz
után rohanás és
ságod megbénul.
gy magadba szállnál
meglátod, hogy
formá a törzsnél és
vagyakozással mond
ny és világosság el
ebb és boldogabb.
ettem a tollat, és is
a sor kiparizolni
ni, de előbb meg
az árnyék meg
legyek, mint ő,
mely kísért mindent
rint, hogy honnan
ellátni jótanácsal,
ndottam és fölvettem
szaporán — emlé
nodra, aki fölénnyel
mellőle és vége lett
nem lehet megijesz
teltem, oh, nemcsak
edek meg. Nem fog
i fogsz és neked
r testvérednek, aki
eltűnt. Tovább del
olna, de a tollam
ve néztem hátra. A
edül a fényben. És
ből, de agyamból
egy pár betű me
nból, valahogy úgy
esnek és a pohár
nyeltem, mintha a
Azán letettem a tollat
em. Az árnyékomb he
nyugodtan fölment a
úgy éreztem, hogy
entem, a tűzre rak
dideregtem. Odanyul
Erélyesen szembe
em találtam és az ár
Ugy-e, ugy-e, szél
na nélkülözni! Nem
lát vettem föl és ál
lékezetet a sötétségre,
Szent!

st léptetnek elő.
s, aki a postatiszt
g, kijelentette
terigazgatóság január
postatisztviselőt léptet
lni fogják a posta
gdíjjogosultság meg
zzim alatt eltöltöt
nitják. Mint megírta
eket is postames
reidre csak Koloz
alkoznak meg ezzel
vállik, akkor az ősz
apják a dohány, só
sítási jogát, amely
majd a kifizetésü

ünnapélyes át
ntik: Anatole France
agytermében átvette
Az ünnepségen meg
gész királyi család és
fancia író lelkes tap
ny kezéből a díjat, a
nyármot. A király
Anatole Franceot.

vett be. Ebből 3 millió 980 ezer 486 lei a behozatali vám, 978 552 30 lei a kiviteli vám. Novemberben bőrt, talpbőrt, szövetsket, porcellánedényeket, gépeket, papírt, vagonokat iparvasutak részére, cukrot és kötszereket hoztak be Ausztriából és Németországból. Kivitelre került: gyapjuhulladék, 7 vagon tojás és 14 vagon petrolenm Budapestre. Most nagymennyiségű fát, tojást és petrolenmot exportálnak Biharpuspökin át.

Tilos a nyulbőr kivitele. Bukarestből jelentik, hogy a kereskedelemügyi minisztériumban működő vámbizottság legutóbb megtiltotta a vadnyulbőrök és a házinyulbőrök kivitelét. A határozatról értesítették az összes vámállomásokat.

Megtiltották a tojás kivitelét. Bukarestből jelentik, hogy a kiviteli bizottság megtiltotta a tojás kivitelét. A helyi szükséglet kielégítésére gondoskodás történt, hogy a tojáskészletek 25 százaléka a termelés helyén 25 százaléka pedig a főváros lakosságának álljon rendelkezésére. A további 50 százalék értékesítéséről később rendelkeznek.

Felelelik az esernyők behozatali illetékét. Az iparügyi minisztériumban működő iparbizottság javaslatára a központi vasutagazgatóság elhatározta az esernyők behozatali illetékének felemlését. Az új behozatali díjakat még nem állapították meg. Másrészt a csontgombok behozatalát szabaddá tették.

Vásárlapiac:

Páris, dec. 11. Bukarest 10³/₄, London 5239⁵/₈, Newyork 1294¹/₂, Belgium —, Róma 56³/₈, Svájc 249¹/₂, Prága 14⁷/₈, Madrid —, Berlin 6⁷/₈, Bécs 0⁵/₈, Amsterdam —, Budapest —, Szófia —.

Berlin, dec. 11. Bukarest —, Amsterdam —, Brüsszel —, Kristiania 2760¹/₂, Kopenhága 356⁵/₈, Stockholm 452⁵/₈, Helsingfors —, Róma 820¹/₂, London 770¹/₂, Newyork 187¹/₂, Páris 146⁵/₈, Zürich 862⁵/₈, Madrid —, Bécs 695¹/₂, Prága 216, Budapest 2460.

Zürich, dec. 11. Bukarest —, Berlin 277¹/₂, Amsterdam —, Newyork 517¹/₂, London 2123¹/₂, Páris 4010¹/₂, Milano 2270¹/₂, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Kristiania —, Madrid —, Prága 537¹/₂, Budapest 67¹/₂, Zagreb 200¹/₂, Buenosayres —, Varsó 15¹/₂, Bécs 16¹/₂, osztr. lob. kor. 10.

Budapest, dec. 11. Lei 575¹/₂, Napoleon —, font sterling —, leva —, dolar 750¹/₂, francia frank 6050¹/₂, márka 411¹/₂, lira 8200¹/₂, osztr. kor. 12¹/₂, rubel —, szokol 890¹/₂, svájci frank —, dinár 1085¹/₂, lengyel marka —.

SZÍNHÁZ

A Csárdáskirálynő a Román Nemzeti Színházban. Kálmán Imre hírneves operettje, a Csárdáskirálynő ma, 13-án kedden este színrekerül a Román Nemzeti Színházban is, az „Elysee” bukaresti elsőrangú operettársulat előadásában. Jegyek a pénztárnál válthatók.

A „Sevillai borbély”-t hozta színre új rendezéssel és új szereplőkkel szomban este a kolozsvári magyar színház. Ami a rendezést illeti, ez kimerítette a bájos zenés bohózat minden lehetőségét. Sugar Frigyes, a színház baritonistája és operarendezője, napról-napra újabb tanújelét adja rendezői rateremtésének. A szereplők közül mindenekelőtt Kolbay Ildikót (Rozina), Bálint Bélát és Virág Lajost kell kiemelnünk. Kolbay Ildikónak ez volt a bemutatkozása és a bemutatkozást meleg, nagy siker kísérte. Hangja nagyterjedelmű, nagyon kellemesen csengő és könnyed, mint színpadi jelenés, szép és játéktudása sem hagy kívánnivalót. Bálint Béla a vén szerelmes szerepében elsőrangú volt és ugyanez áll Virág Lajosra, aki pompás humorral adta a zenetanárt. Ruvinszky kissé indiszpozícióval küzdött, viszont Bretán, a címszerepben hátán, nem nekiváló

szerepre vállalkozott. Ez a szerep magas baritont igényel és szinte elképzelhetetlen, hogy ugyanaz az ember énekelje a „Zsidónő” biborosát és a Sevillai borbély címszerepét. Azonfelül Bretán hatalmas alakja és egyénisége külsőleg sem felel meg a nagy színpadi mozgékonyt igénylő komikus-szerepnek. Ez a szereposztási hiba mindenesetre a rendezés rovására irandó. A közönség nagyon jól mulatott és sokat tapsolt.

HAGYAR SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Kedd: Hazatérés. (Ujdonság, először. Premierbérlet 14. szám. Premierhelyárakkal.)
Szerda: Hazatérés. (2-odszor. Rendes helyárakkal. Napibérlet 62. szám B.)
Csütörtök: Hazatérés. (3-adszor. Rendes helyárakkal. Napibérlet 62. szám C.)
Péntek: Hazatérés. (4-edszor. Rendes helyárakkal. Napibérlet 64. szám D.)
Szombat d. u. fél 4 órakor: Szívrvány. (Hatodik ifjúsági előadás. Olcsó helyárakkal. Előadó: Dr. Csétri Bálint tanár.)
Szombat este: Szerencsetánc. (Operettujdonság először. Premierhelyárakkal.)
Vasárnap d. u. fél 4 órakor: Cigánybáró. (Olcsó helyárakkal.)
Vasárnap este: Szerencsetánc. (2-odszor. Rendes helyárakkal. Általános bérletszűnetben.)
Hétfő: Szerencsetánc. (Rendes helyárakkal. Napibérlet 65. szám A.)
Kedd: Szerencsetánc. (Rendes helyárakkal. Napibérlet 66. szám B.)
Szerda: Szerencsetánc. (Rendes helyárakkal. Napibérlet 67. szám C.)

A műsorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

Színházi iroda hírei:

Hazatérés és Szerencsetánc minden este. Keddtől kezdve a színház egész műsorát csak két ujdonság foglalja le. Keddtől péntek estig bezárólag a minden este a Hazatérést, szombattól kezdve pedig minden este a Szerencsetáncot adják. A Hazatérés az utóbbi évek legszenzációsabb, legtekélyesebb francia vígjáték-ujdonsága. Ragyogó, ötletes, amellét mélyen szántó, szerzője Flers, a francia vígjátékírás leghíresebb mestere, fordítója pedig Heltai Jenő. A Szerencsetánc a bécsi és budapesti operett-évad legkülönb szenzációja. Sikere vetekedik Lehár és Kálmán Imre legnépszerűbb operettjeinek sikerével. A színház azt reméli, hogy hosszú előadás-sorozat fog megérni ez a jókedvű, mulatságos, egyszerű zenéjű operett. A Hazatérést Janovics Jenő dr., a Szerencsetáncot Lásó Miklós rendezi. Ugy a Hazatérés, mint a Szerencsetánc minden előadására árusítja már a jegyeket a színházi pénztár.

Főzerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF

Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ

Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv.-t.

Szerkesztőség: Calca Rep. Partinand (vált Porona József-ut) 43.

Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.

Fiókkiadó- Arad, Str. Alexandri 1.

hivatal: Szatmár, Bathányi-utca 24. sz.

Heti értesítés

Legolcsóbban szállítunk mindenféle lámpákat, lámpást, lámpabelet, lámpacsövet.

Eladás nagyban!

Komlós Testvérek
Üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg gyári raktára

Oradea-Mare — Nagyvárad

A BÉCSI DIVAT SAISON-UJDONSÁGAI MEGÉRKEZTEK

VELOUR
DUVETIN
HOMESPUN 1257
SHEILAN
GYAPJU TRICOT
SROTIS
VELOURCHIFFON
ANGOL RUHA-BÁRSONY
CREP DE CHIN
CHARMANT
MAROEN
CREP GEORGET
FANTASIE

AZ ÖSSZES DIVATSZINEKBE

OLCSÓ ÁRAK!

GRÜN WALD ÉS STEINER

NŐI DIVATKÜLÖNLEGESSÉGEK ARUHÁZA

CLUJ, PIATA UNIRII No. 12

2902-1

Megnyit a

Palace

kávéház Cluj, Str. Julia

Mania (v. Szentegyház-u)

Magyar-német-román nyelvben perfekt

textilszakmában jártas

mérlegképes könyvelő

magas fizetéssel felvétetik.

Írásbeli ajánlatok a

DICK JARAB és Fia

céghez intézendők.

Nagymennyiségű lámpaaru, cseh táblaüveg, karlsbadi porcellán és Dittmár-féle lámpaaru érkezett.

DEUTSCH K. I.

üveg és porcellán nagykereskedés r. l.

Oradea-Mare — Nagyvárad,

Str. Nicolae Jorga (vált Zöldfa-utca) 4.

Telefon 71 1985

Pontos és szolid kiszolgálás

LLOYD

az előkelő zsidóság találkozó helye. Bankettek, lakodalmak legjobb kivitelben és a legújtanjósabb árban.

ÉTTEREM

Cluj, Mátyás kir.-u. és Unió-n. sarok

Börlá

elsőrendű anyagb

Krébs

Cluj, Calca

Kereskedők

Ha jó ruha

akar beszé

Glück

Oradea-Mare

1253

Táblaüveg

kristályfehér

demijonokat

AUSLAN

CLUJ

Piata M. Vite

EN-GROS!

Ujrafoncs

üzemét OR

Minden

rendelhe

Na

kab

Kézeltgombok

Díszűk

Nadrágtartók

Harisnyatartók

Harisnyák

Kéztyúk

D

Bőrlábszárvédő

elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben
1286
Krébs János szijgyártó
Cluj, Calea Regale Ferdinand 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

Ha jó rum- és likőresszencét akar beszerezni olcsón, forduljon

Glück Henrik gyárához
Oradea-Mare (Nagyvárad) Calea Viet. 1253
(volt Kolozsvári-u.) 74

Táblaüvegek minden méretben, **lámpadrut,** kristályfehér lámpacső és csiszolt üvegárukat, demijonokat raktárról azonnal szállítunk
AUSLÄNDER TESTVÉREK
1283
CLUJ-KOLOZSVÁR,
Piața M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 39.
EN-GROS! Telefon 9-54. EN-DETAIL!

Kézműárt nagyban legelőnyösebben beszerezheti Réger és Heimovits cégnél
Cluj, Piața Mihai Viteazul (volt Széchenyi-tér) 12.
2852-1

Grünwald

Üvegcsiszolda, tükörárugyár és épületüvegezési vállalata
Oradea-Mare, Str. Gerliczy-utca 16

tudatja, hogy tükörüveg-szállítmánya megérkezett!

Készít mindenféle csiszolt butorüvegeket és tükröket, tükrök ujracsorozását. — Fintükrök I. II. III. rendű (1/16 coll) ládákbán. Épületüvegezés! Minden méretű valódi cseh táblaüvegek állandó nagy raktára
1284

Hölgyek figyelmébe!

Megnyit! Salon de Paris Megnyit!
Speciális női fodrász, hajfestő és manikűr terem. Hajfestés legtermészetesebb színekben Fejmosás, ondulálás, fésülés u. m. történelmi és fantazie frizurák, bandacre frizettek, hajfonatok, legszébb kivitelben. — Cal. Victoriei (Kossuth L.-u.) 2.
1284

WIENBEN

Megnyitottuk is Völzseile 15 szám alatt internacionális szállítási irodánkat. Vállalkozunk mindenféle export és import szállítási ügyek lebonyolítására. Gyűjtőkocsi forgalom. Butorkocsikkal való szállítás. Fuvarlevelek feltöltés vizsgálása és díjtöbblet kiutalása. Központ: Cluj. Fiókok: Wien, Nagyvárad, Orsova. Kirendeltségek minden határon.
DEUTSCH TESTVÉREK
1276

Szóda- és szikvízgyárat

teljes felszereléssel és üvegekkel megvételre keresek. Cim a kiadóban 2890-1

GYÖRMEK ÉS CSOKOLÁDÉ RAKTÁR

LUSZTIG és NUSSBÄCHER Calea Regale Ferdinand No. 31
Szállítunk postán, utánvét mellett.

Metropol kávéházban

négyszer hetenként **FRITZ THELER** karmester vezénylete alatt salotti vonószenekar hangversenyez

Ujracsorozás! Fintükrök gyártása!
PÉCHY ÉS TÁRSA
MODERN ÜVEGCSISZOLÓ és TÜKRÁRUGYÁR
üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-u) 20 sz. megkezdte
Minden méretű és minőségű tükrök, butorüvegek olcsó áron megrendelhetők.
1270 **KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!**

●●●●● Női velour kabátszővetek ●●●●● Női és férfi kelengyék és fehérneműek ●●●●● Doubl férfi kabátszővetek ●●●●●

Karácsonyi és újévi ajándékok rendkívül leszállított árakkal!
REKLAMCIKKEK:

	Ezelőtti ár	MOST
	Lei	Lei
Fehér flanellek prima minőség	18	11.—
Női vagy férfi téli harisnya	25	12.—
Gyermek tricot elsőrendű	35	15.—
Kitűnő minőségű kartonok	25	15.—
Elsőrendű mosó barchet	30	18-90
Kötött selyem nyakkendők	30	19-80
Angol férfi ruhaszővetek	150	89.—

Mindenféle maradékok féláron eladatnak! Női divatkülönlegességek mélyen a napi áron alul!

DICK JAKAB és Fia nagyáruféjében Cluj, Str. Regina Maria (volt Deák F.-u.) 5.
Kötött női szvetter garnitúrák Legújabb divatu kötött sapkák

SI DIVAT
ONSÁGAI
RKEZTEK

1267
FRICOT
CHIFFON
NHA-BÁRSONY
E CHIN
NT
ORGET
SZINEKBEN
Ó ÁRAK!
S STEINER
SÉGEK ARUHÁZA
TA UNIRII No. 12

It a
nce
Str. Julia
egyház-u)

at- román
erfekt
on jártas
épes
elő
felvétetik.
3016-1

niok a
és Fia
zendők.

micaáru, cseh
porcellán és
áru érkezett.

H. K. I.
kereskedés r. l.
Nagyvárad,
Zsidia-utca) 4.
1283
kisz olgálás

Kézeltőgombok
Disznák
Nadrágtartók
Harisnyatartók
Harisnyák
Köztyúk

Habakelengyék
Híves takarók
Asztalterítők
Agyonmivásznak
és kendők
szalvéták

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lel. Vastagabb betűvel 2 lel.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

27 éves izr. (volt főhadnagy) gépjárművezető 2500 lei havi jövedelemmel óhajtott intelligens és háziasszonytal házasodni. — Leveleket „Szenbánya” jellegre a kiadóhivatalba kérek. 2904-I

Suche für meine hiesige Spezerei — Colonialwaren und Lederabteilung Engros einen Bilanzfähigen tüchtigen Buchhalter. Offerte mit Referenzen, so wie Angabe des Alters und Gehalts-Ansprüche, werden ersucht. Ledige werden mangels Wohnungen bevorzugt. 2905-I

Nevelőnői vagy társkodónői állást keres franciául elég jól beszélő zsidó leány. — Leveleket „Nevelőnői” jellegre a kiadóba kérek. 2908-I

Irodal teendőkhöz — jártas kisasszonyt vagy fiatalembert keresek. Cim Wertheimer, Str. Regina Maria 38. 2901-I

Vallásos zsidó asszony — házvezetőnek ajánlkozik. Cim a kiadóhivatalban. 2919-I

Veszünk 7 decis buteliás boros üvegeket minden mennyiségben legmagasabb árban. Nagykereskedők r. t. Calea Regele Ferdinand (völ Wesselényi Miklós-u.) 28 szám.

Bocskor, mosótalp, felsőbőr és szilgyártóblank

Állandóan nagy készlet késznyben és nagyban, legolcsóbb árak mellett. — Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is elküldjük. — Jelenlegi talp és bocskor ára 65-70 lei, **vagontételnél 5 százalékos engedmény.**
SÁMSON BŐRGYÁR,
Gyulaagyár-utca 1. — Gyors-
áru raktárral szemben. —
Telefon: gyár 8-86 - lakás 9-97.
1278

Zongorák:

rövid keresztűros, —
pianinók, perzsasző-
nyegek, antik butorok
és porcellánok jutányo-
san kerülnek eladásra

Sternberg röplétsze-
redőnői
ORADEA-MARE, SZT. LÁSZLÓ-TÉR 2

Dr. PAUL JÁNOS fogorvos
rendel: délelőtt 11-1-ig és délután 3-7-ig
Str. Eminescu (Fadrusz János-u.) 8.
Hivatalnokok és családtagjalk részére
— 30% árengedményt adnak. —

Transilvania Műfoglaboratórium
Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz János-u.) 8.
2768-I **Technikai főnök:**
FISCHER J. MIKSA

Első Erdélyrészi Ékszerdragyár
... .. CLUJ—KOLÓZSVÁR,
Strada Xenopol (Szappan-utca elején)
Állandóan raktáron tart saját készit-
ményű láncot, gyűrűt, karkötőt stb.
... ..
Vállal minden e szakmába vágó mun-
kák elkészítését, alakítását és javítását
... .. 1278
Fogászati arany és forrasztó
... ..
Huzal és lemez arany- és ezüstben
... ..
Törmelék arany bevditása
... ..
Telephon 2-13 Telephon

TÖRÖTT ARANYAT,
platinát, briliánsokat és mindennemű
ékszert vesz és a legmagasabb árat fizet
MAX SPRINGEN ékszerész
Sibiu, Strada Regina Maria 20 2915-I

Utlevéleket 48 óra alatt láttatkoz. Felvesz
hirdetéseket és fényreklámhirdet-
éseket. Fordításokat elvégez. „REGIANA”, Piata
Unirel 4. l. emelet — 2917-I

Csak néhány napig tart még az

AURORA

téli

szöveteknek szenzációsan

olcsó elárusítása.

Finom női velourszövet 175
Finom Double szövet 165
Gyapju ruhaszövet 80

A legszebb!
A legjobb!
A legolcsóbb!

Távirati cím: Interurban telefon:
„Delta” Cluj. 11-60
Fűszer- és csemegekereskedők figyelmébe!
Warhanek és We eminsky (Ocedin)-féle
Osteseo, Bismarck és Rollhering Korona szardínia
és oroszhal érkezett raktárra és kapható
Mandula Jenő és Marcel árukereskedelmi
irodájában
Cluj, Calea Regele Ferdinand (völ Ferencz
József-ut) 48 szám. 2918-I

Kereskedők figyelmébe!

Nagy mennyiségben ér-
kezett mindenféle rövid-,
norinbergi és zsinóraru

1261

IMRE LAJOS
Glória nagykereskedésébe
Calea Regele Ferdinand
No. 30. (Széky palota)

Akar-e pénzt megtakarítani?

Ruhanemű, vászon, harisnya
és fehérnemű szükségletét
nem a Mátyás király-téren,
nem a Wesselényi-utcán,
sem a Deák Ferenc-utcában,

hanem egyedül csak a
Hosszu-utca 1 szám alatt
most megnyit

Gerő Zoltán áruházában
vegye meg, ahol az alábbi áruk
árusítása a mai napon megkezdődött:

Ruha bársony — — — — Lei 39-
Vál kendő — — — — Lei 89-
Mosó szövet — — — — Lei 23-80
Hímzett női ing — — — — Lei 49-80

Valamint az itt fel nem sorolt összes raktáron
levő áruk olcsó árban lesznek elárusítva.
Ugyancsak Hosszu-utca 1 szám alatt a **FÜSZER-
CSARNOKBAN** szeresheti be legolcsóbban
fűszer és gyarmatárut. 2890-I

Tűzifát
öt száma és aprítva a legolcsóbb
2871-I napi áron házhoz szállít
Janovits Vilmos és Társa
Gyulaagyár-utca 13. — Telefon 1-27. 9-18. 2-64.

A Cionista

A cionizmus
letűn. Nyilván
nép cionista a
világkongresszus
ítéléséke előtt.
emlékeinek hatá-
zsidó népet évsz-
cionista világkon-
ténelmi multból
jezésre juttatta f-
zatos erőszakos
szóban a kong-
cionizmus határ-
tette a közvetlen
felépítés akcióját.

A cionista
törvényes a apo-
tényeknek, am-
ban és az egyes
játékokat. A ko-
azus személyében
nagyhatalmaktól
gresszus által fo-
igényelt Palesztin-
a világ szemé-
prespektívát.

A zsidó né-
he, hogy közvet-
nevezetes napja
lesz, sempedig a
hassa ösze a
az időben, mikor
sikerekből mind-
eredményt kép-
Palesztinában, es
cionisták milliói-
tanácskoznak ne-
előtt állott a világ
badban és épen
az első világkong-
vaiban nem az e-
kötelességérzetére

a cél, hogy a zsi-
színekben, ahogy
és remél, haem
találjuk az utak-
cél mentél ham-
gresszus a szó ig-
zsidó munka kon-

A maga e
állott a kongres-
hogy milyen
nagysági, leko-
vöben a zsidóság
realbe. Vajjon les-
ahhoz, hogy a le-
szerveit vezesse
databan volt a ko-
ben a hatalmas n-
zsidóság erejét es
ség a világ egész-
szik. Mert épen
a világ cionistái
épen az esetle-
nista szervezeteket
érintené és rendit

Semmiképen
zokat a nehézsé-
ben Palesztinában
Lelkiismeretlen iz-
arab lakosságára